

Kajian Kontrastif terhadap Gaya Bahasa *al-Tawkid* antara Bahasa Melayu dan Bahasa Arab

A Contrastive Study of Language Style *al-Tawkid* between Malay and Arabic Languages

SITI KHATIJAH MAT RASHID
HAKIM ZAINAL

ABSTRAK

Kajian terdahulu melaporkan prestasi pelajar dalam penguasaan bahasa Arab khususnya tatabahasa Arab didapati semakin merosot dan kurang memuaskan. Pelajar keliru dan tidak memahami tatabahasa Arab kerana ia mengandungi konsep dan istilah yang rumit untuk difahami. Salah satu aspek yang terdapat dalam tatabahasa Arab ialah gaya bahasa al-tawkid. al-Tawkid atau diistilahkan sebagai 'kata penegas' atau 'kata penguat' dalam bahasa Melayu merupakan salah satu tatabahasa yang penting untuk difahami. Kajian kontrastif ini perlu dilakukan bagi membantu kefahaman para pelajar mengenai gaya bahasa al-tawkid bahasa Arab. Objektif utama kajian ini adalah untuk mengenal pasti gaya bahasa Al-tawkid bahasa Melayu dan bahasa Arab, menganalisis aspek persamaan antara kedua-dua bahasa dan aspek perbezaannya. Kajian kontrastif al-tawkid ini dijangka mampu membantu menyelesaikan masalah pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab sebagai bahasa asing di Malaysia khususnya.

Kata kunci: Kajian perbandingan; kajian tatabahasa Melayu-Arab; gaya bahasa al-tawkid; kata penegasan

ABSTRACT

Previous studies have reported the performance of students in the mastery of Arabic language in particular Arabic grammar, which are steadily falling off and unsatisfactory. Students are confused and do not understand Arabic grammar as it contains complex concepts and terminology to be understood. One aspect of language styles in Arabic grammar is al-tawkid. Al-Tawkid or termed 'assertion words' in the Malay language is an important one to be understood in the discussion of language grammar. This contrastive study is necessary in order to help students' understanding of the language style of tawkid in Arabic language. The main objective of this study is to identify the style of language al-tawkid in Malay and Arabic languages, to analyze aspects of the similarities and differences between both. This study is expected to solve problems in the teaching and learning of Arabic as a foreign language in Malaysia in particular.

Keywords: Contrastive study; study of Malay-Arabic grammar; language style al-tawkid; word of assertion

PENGENALAN

Menurut Hijazi (1973: 41), kajian kontrastif atau dalam istilah Arab kajian *taqabuliyyah* ialah kajian yang membandingkan antara dua bahasa yang wujud pada satu-satu zaman. Ahli sarjana Barat lain seperti Fisiak (1981) memberikan definisi kontrastif sebagai satu cabang ilmu linguistik yang mengkaji kontrastif dua bahasa atau lebih, atau subsistem bahasa-bahasa dengan tujuan menemukan persamaan dan perbezaan di antara bahasa-bahasa tersebut. Bahasa itu hendaklah berasal daripada rumpun bahasa yang berlainan seperti membandingkan bahasa Arab dengan bahasa Melayu (Azman 2003: 1).

Kajian kontrastif ini dilakukan berdasarkan beberapa masalah yang telah timbul dalam pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab termasuk pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab di Malaysia yang

masih lagi tidak mencapai matlamat dan objektif sebenar (Kamarulzaman et al. 2002; Kamarul Shukri 2009: 10). Perkara ini turut disokong oleh al-Muslim & Zamri (2012: 278) yang menyatakan bahawa penguasaan bahasa Arab dalam kalangan mahasiswa di Institusi Pengajian Tinggi (IPT) berada pada tahap mendukacitakan.

Kajian Abdul Aziz Musa (1998) mendapati penguasaan bahasa Arab khususnya dalam tatabahasa dari kalangan pelajar amat lemah. Menurutnya, pelajar menganggap matapelajaran nahu sukar. Melalui dapatannya, pelajar lemah dalam penguasaan asas tatabahasa Arab. Ideris (2012) turut mengakui tatabahasa Arab secara umumnya merupakan tajuk yang agak sukar kerana ia mengandungi konsep dan istilah yang banyak serta rumit untuk difahami berbanding bahasa Melayu. Menurutnya, perkara ini amat dirasakan dalam konteks pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab.

Salah satu aspek nahu yang terdapat dalam bidang tatabahasa Arab ialah gaya bahasa *al-tawkid*. Pada asasnya *al-tawkid* terbahagi kepada dua bahagian iaitu *al-tawkid al-lafzi* dan *al-tawkid al-ma'nawi*. Walau bagaimanapun dalam bahasa Arab terdapat pelbagai jenis gaya bahasa *al-tawkid* iaitu *tawkid al-fi'l bi al-masdar*, *al-tawkid bi al-adah*, *al-ziyadah* dan *al-tawkid bi ghayr adah* (al-Futuh 1995: 291). Manakala dalam bahasa Melayu, menurut Nik Safiah, pengukuhan bahasa Melayu merujuk kepada sifat dan pengukuh iaitu penggunaan kata 'sangat', 'paling', 'nian' dan lain-lain. Kata penguat dalam bahasa Melayu juga menunjukkan kepada penegasan atau pengukuhan iaitu dengan memberi makna yang lebih atau kuat.

Melalui perbincangan di atas, timbul satu persoalan; adakah terdapat kepelbagaian struktur gaya bahasa *al-tawkid* antara bahasa Melayu dengan bahasa Arab? Melalui hasil kajian penyelidikan ini, pelajar dapat mengenal pasti struktur gaya bahasa *al-tawkid* dalam bahasa Melayu dan bahasa Arab. Justeru itu, kajian kontrastif ini dilakukan bagi mengenal pasti gaya bahasa *al-tawkid* yang ada dalam bahasa Melayu dan bahasa Arab.

Kelemahan pelajar dalam ilmu sintaksis ini diakui oleh Ab Halim 2009: 3; Kamarulzaman et al. 2002: 52; Mat Taib 2008: 94-96; Nurul Huda et al. 2012: 12; Zainur Rijal et al. 2006: 357). Berdasarkan permasalahan kajian di atas, jelas kajian terdahulu kebanyakannya membincangkan bahawa aspek nahu atau sintaksis tidak difahami oleh pelajar. Berdasarkan masalah tersebut dan dikuatkan lagi dengan kajian Mat Taib Pa et al. (2006) yang mencadangkan beberapa dasar pengajaran nahu Arab agar memastikan para pelajar menguasai dan mahir dalam kaedah sintaksis, maka kajian penyelidikan ini akan melakukan kajian yang melibatkan kajian kontrastif dari sudut sintaksis.

Menurut Mohamad Helmi (1998: 3) gaya bahasa *al-tawkid* merupakan salah satu daripada topik penting dalam ilmu sintaksis bahasa Arab kerana pengungkapan berkait rapat dengan keadaan dan lingkungan pengujar. Selain itu lafaz yang baik dan sempurna hendaklah bersesuaian dengan persekitaran serta situasi. Justeru itu, dalam situasi tertentu pengujar perlu menggunakan gaya bahasa pengukuhan supaya setiap lafaz dapat memberi kesan spontan kepada pendengar.

Berdasarkan perbincangan di atas, timbul persoalan adakah terdapat persamaan dan perbezaan gaya bahasa *al-tawkid* antara bahasa Melayu dengan bahasa Arab dari sudut sintaksis? Persoalan ini timbul kerana aspek perbezaan inilah yang menyukarkan

pelajar dalam memahami gaya bahasa *al-tawkid*. Bagi memberi kefahaman yang jelas kepada gaya bahasa *al-tawkid*, maka kajian kontrastif ini penting dilakukan.

Menurut Wan Moharani & Muhammad Marwan (2008: 4), kajian kontrastif perlu dilakukan bagi menganalisis serta mengenal pasti persamaan dan perbezaan antara kedua-dua bahasa. Kajian kontrastif *al-tawkid* ini dilakukan bukan sahaja dapat membantu para pelajar untuk memahami *al-tawkid* bahasa Arab, bahkan, ia juga mampu memberi kesan positif kepada masyarakat untuk memahami gaya bahasa *al-tawkid* yang terdapat dalam al-Quran.

Oleh itu, perbincangan yang bakal dijalankan merupakan kajian kontrastif gaya bahasa *al-tawkid* antara bahasa Melayu dan bahasa Arab. Kajian ini dijalankan berdasarkan tiga objektif utama iaitu mengenal pasti struktur *al-tawkid* (التوكيد) bahasa Melayu dan bahasa Arab, menganalisis persamaan struktur gaya bahasa *al-tawkid* bahasa Melayu dan bahasa Arab serta menganalisis perbezaan struktur gaya bahasa *al-tawkid* bahasa Melayu dan bahasa Arab.

Kajian ini bersifat kualitatif berdasarkan permasalahan kajian yang telah dikemukakan. Kajian kepustakaan dilakukan bagi mendapatkan data-data berkaitan teori Robert Lado bermula di peringkat awal sehingga peringkat akhir penulisan kajian. Secara keseluruhannya, kajian ini mendapatkan maklumat berdasarkan analisis kandungan serta merujuk dua bentuk sumber; iaitu sumber primer dan sumber sekunder.

Kajian ini menggunakan tiga kaedah penganalisisan data bagi mendapatkan hasil kajian. Kaedah yang digunakan adalah berbeza mengikut permasalahan yang telah dikemukakan. Tiga kaedah penganalisisan data tersebut ialah deskriptif gaya bahasa *al-tawkid* yang terdapat di dalam bahasa Melayu dan bahasa Arab, kaedah mengenal pasti dan menganalisis persamaan dan perbezaan gaya bahasa *al-tawkid* dalam bahasa Melayu dan bahasa Arab.

TINJAUAN LITERATUR

PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN

Pengajaran ialah proses yang merangkumi aktiviti-aktiviti perancangan, pelaksanaan, penilaian dan maklum balas antara guru dengan pelajar. Pengajaran juga ditakrifkan sebagai proses yang berkaitan dengan penyebaran ilmu pengetahuan atau kemahiran supaya pelajar dapat mempelajari dan menguasai sesuatu dengan berkesan. Menurut Rashidi & Abdul Razak

(1998: 99) pengetahuan tentang teknik menggunakan kaedah-kaedah pengajaran menjamin pembelajaran yang bermakna dan berkesan.

Pembelajaran pula bermaksud proses belajar bagi memperoleh ilmu pengetahuan dan menjalani latihan. Proses pembelajaran melibatkan pelaksanaan strategi supaya pelajar dapat mencapai matlamat dan perubahan tingkah laku yang positif (Baharom & Iliyas 2010: 32). Bahasa Arab adalah antara bahasa asing yang mengalami proses pengajaran dan pembelajaran. Walaupun bahasa Arab telah diperkenalkan dalam sistem pendidikan kebangsaan semenjak dua dekad lalu, namun begitu, tahap penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar sama ada di peringkat sekolah mahupun sehingga di IPT sering kali menjadi perbincangan dan persoalan pelbagai pihak sama ada mereka yang terlibat di peringkat persekolahan mahupun di IPT (Kamarulzaman & Nik Mohd Rahimi 2005; Zainur Rijal & Rosni 2006; Kamarul Shukri 2009: 10).

Beberapa kajian yang dijalankan menunjukkan bahawa pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab di Malaysia masih lagi tidak mencapai matlamat dan objektif sebenar (Kamarulzaman et al. 2002; Kamarul Shukri 2009: 10). Perkara ini turut disokong oleh al-Muslim & Zamri (2012: 278) yang menyatakan bahawa penguasaan bahasa Arab dalam kalangan mahasiswa berada pada tahap yang mendukacitakan.

Namun begitu, pelbagai strategi dilakukan bagi memberi peluang kepada pelajar memahami aspek ilmu tatabahasa yang terdapat dalam bahasa Arab. Antaranya melalui kajian kontrastif iaitu kajian perbandingan bahasa antara bahasa kedua/asing dengan bahasa ibunda. Kajian kontrastif ini merupakan salah satu daripada strategi pembelajaran bahasa kedua/asing. Kebanyakan para penyelidik pembelajaran bahasa kedua berpandangan bahawa strategi pembelajaran bahasa merupakan elemen yang amat penting dan memainkan peranan besar dalam memahami proses dan cara bagaimana bahasa kedua dipelajari (Kamarul Shukri 2009: 1).

Melalui kajian kontrastif ia mampu membantu para pelajar daripada beberapa aspek, seperti mengadakan rumus-rumus tatabahasa yang lebih mantap, mengadakan kajian-kajian bermutu dan berfaedah untuk pembelajaran bahasa asing, mewujudkan buku-buku, kurikulum-kurikulum pembelajaran yang sesuai dan mengemukakan masalah-masalah yang dihadapi ketika mempelajari bahasa sasaran serta mengetahui kaedah yang terbaik untuk mengatasi masalah tersebut (Robert Lado 1982: 3; Sini 1982: 99).

Kajian kontrastif ini juga menganalisis kedua-dua bahasa; iaitu bahasa ibunda sebagai bahasa utama dan bahasa sasaran sebagai bahasa kedua atau asing untuk mengenal pasti aspek-aspek persamaan serta perbezaan yang wujud di antara bahasa-bahasa tersebut (Mahmud 1973: 41). Perbahasan yang sama turut dikemukakan oleh Kamal Badri (dalam Maimun: 1997) yang menegaskan bahawa, antara salah satu ciri kaedah pengajaran bahasa Arab sebagai bahasa kedua/asing ialah menunjukkan perbezaan yang terdapat dalam bahasa tersebut. Perbezaan yang dimaksudkan di sini ialah unsur-unsur bahasa kedua/asing yang berbeza dengan unsur bahasa ibunda. Perbezaan atau perbandingan inilah yang perlu dikaji bagi menangani isu pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab, terutama dalam bidang tatabahasa secara amnya.

Cadangan untuk menjalankan kajian kontrastif ini sehaluan dengan pandangan Ghazali (2000) yang menegaskan bahawa kajian kontrastif ini membantu mempercepatkan penguasaan bahasa kedua/asing, memandangkan pelajar dapat menggunakan maklumat tentang bahasa ibunda yang telah sedia ada dalam diri bagi mempelajari bahasa kedua/asing (Wan Moharani & Muhammad Marwan 2008).

Sehingga kini ramai ahli akademik telah mencadangkan kajian kontrastif perlu dilakukan bagi membantu menyelesaikan masalah sedia ada. Cadangan betapa perlunya dilakukan kajian bandingan telah diutarakan oleh Mahmud (1973), Robert Lado (1982), Qaddur (1996), Azman Che Mat (2003), Wan Moharani dan Muhammad Marwan (2008). Justeru itu, kajian penyelidikan ini melakukan kajian kontrastif terhadap salah satu aspek tatabahasa yang terdapat dalam bahasa Arab.

Kajian Abdul Aziz Musa (1998) mendapati tahap penguasaan tatabahasa dalam kalangan pelajar amat lemah. Menurutnya, pelajar menganggap mata pelajaran nahu sukar. Melalui dapatannya, pelajar lemah dalam penguasaan asas tatabahasa Arab. Ideris (2012) turut mengakui tatabahasa Arab secara umumnya merupakan tajuk yang agak sukar kerana ia mengandungi konsep dan istilah yang banyak serta rumit untuk difahami berbanding dengan bahasa Melayu. Menurutnya perkara ini sangat dirasai dalam konteks pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab.

Kenyataan ini disokong oleh kajian Naimah (2010: 1) yang menegaskan bahawa ciri-ciri nahu dalam bahasa Arab adalah kompleks dan sukar difahami oleh pelajar dalam membina kata dan juga ayat bahasa Arab. Ciri-ciri yang sukar inilah yang menyukarkan pelajar Melayu kerana ciri-ciri tersebut

tidak terdapat dalam bahasa Melayu. Menurutny, kajian kontrastif perlu dilakukan bagi membantu pelajar dalam memahami nahan bahasa Arab ini.

Salah satu aspek nahan yang terdapat dalam bidang tatabahasa Arab ialah gaya bahasa *al-tawkid*. Pada asasnya *al-tawkid* terbahagi kepada dua bahagian iaitu *al-tawkid al-lafzi* dan *al-tawkid al-ma'nawi*. Walau bagaimanapun dalam bahasa Arab terdapat pelbagai jenis gaya bahasa *al-tawkid* iaitu *tawkid al-fi'l bil masdar*, *al-tawkid bil adah*, *al-ziyadah* dan *al-tawkid bi ghayri adah* (al-Futuh 1995: 291). Manakala dalam bahasa Melayu, menurut Nik Safiah, pengukuhan bahasa Melayu merujuk kepada kata sifat dan kata pengukuh iaitu sangat, paling, nian dan lain-lain. Kata penguat dalam bahasa Melayu juga menunjukkan kepada penegasan atau pengukuhan iaitu dengan menggunakan perkataan lebih atau kuat.

Melalui perbincangan di atas, maka timbul persoalan adakah terdapat kepelbagaian struktur gaya bahasa *al-tawkid* antara bahasa Melayu dengan bahasa Arab? Apa yang diharapkan daripada hasil kajian penyelidikan ini, agar pelajar dapat mengenalpasti struktur gaya bahasa *al-tawkid* dalam bahasa Melayu dan bahasa Arab. Justeru itu, kajian kontrastif ini dilakukan bagi mengenalpasti gaya bahasa *al-tawkid* yang dalam bahasa Melayu dan bahasa Arab.

MASALAH PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DALAM TATABAHASA AL-TAWKID

Menurut Kamarulzaman et al. (2002: 254), bahasa Arab telah lama dipelajari oleh masyarakat di Malaysia khususnya dalam kalangan penduduk Melayu Islam. Kenyataan ini disokong oleh kajian Zainur Rijal et al. (2006: 357) yang menyatakan bahawa pengajaran bahasa Arab di Malaysia sudah wujud semenjak kedatangan Islam ke Tanah Melayu pada abad yang lalu.

Berdasarkan pernyataan yang menunjukkan bahawa pengajian bahasa Arab telah dilaksanakan di Malaysia sejak sekian lamanya, ia telah membawa wujudnya usaha penggubalan dan pemindaan beberapa kali sukatan mata pelajaran bahasa Arab di bawah Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM) sehinggalah terkini bermula tahun 2011, sukatan baru telah diperkenalkan di bawah Kurikulum Standard Sekolah Menengah (KSSM). Disebabkan perubahan kurikulum tersebut, kementerian mengeluarkan beberapa edisi buku teks yang baru yang mampu membantu pelajar menguasai bahasa Arab (Mohd Zaini 2012: 2).

Isu penguasaan siri kemahiran bahasa dalam pembelajaran bahasa Arab dalam kalangan pelajar di Malaysia sering mendapat perbincangan dalam kalangan ahli akademik, para pendidik, pentadbir, ibu bapa, dan para pelajar (Kamarulzaman et al. 2002: 254). Isu yang dibincangkan termasuk penggubalan dan pemindaan sukatan mata pelajaran bahasa Arab seperti kenyataan di atas. Walau bagaimanapun, Wan Muhamad et al. (2006: 339) mengakui penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar pengkhususan bahasa Arab terutama di IPTA tempatan masih belum berada pada tahap yang memuaskan.

Mohd Zaini (2012: 191), menegaskan prestasi pelajar dalam penguasaan bahasa Arab khususnya tatabahasa Arab didapati semakin merosot. Perkara ini turut diakui oleh beberapa kajian lain, iaitu oleh Misnan (1999) yang mendapati pencapaian pelajar kurang memberangsangkan. Perbahasan yang sama turut dikemukakan oleh al-Muslim & Zamri (2012: 283, dlm Misnan: 1999). Di samping itu juga, bukan setakat pelajar Malaysia yang tidak mampu menguasainya, malah, pelajar Arab pun lemah dalam bahasa Arab terutama dalam pembacaan dan penulisan (Nihad 2009: 1990: 12). Kelemahan pelajar tersebut dikesan melalui kesalahan tatabahasa, morfologi dan rencana. Perbahasan yang sama turut dikemukakan oleh Ab. Halim (2009: 3, dlm Nihad 2009: 1990: 12).

Kelemahan pelajar dalam aspek nahu turut diakui oleh Zainur Rijal et al. (2006: 357), menurutny, pelajar juga lemah dalam sebutan huruf, perbendaharaan kata yang kurang, tatabahasa, dan kemahiran menulis, bertutur dan pemahaman. Kajian Kamarulzaman et al. (2002: 52) mengakui bahawa struktur bahasa Arab, kata nama, kata kerja dan objek boleh berubah-ubah mengikut konteks sesuatu ayat. Ia boleh bermula dengan kata nama atau dengan kata kerja atau dengan sendi nama. Ini lebih mengelirukan bagi pelajar bahasa Arab peringkat pemulaan.

Kajian Mat Taib (2008: 94-96) turut mengakui bahawa, fenomena ini bukan sahaja dialami oleh pelajar pengkhususan bahasa Arab, malah yang bukan pengkhususan bahasa Arab pun turut menunjukkan kelemahan dalam penguasaan bahasa Arab dan amat mendukacitakan (Ab Halim 2009: 3). Kelemahan mereka yang ketara ialah pada aspek nahu (sintaksis), gaya bahasa, perbendaharaan kata dan morfologi. Perbahasan yang sama turut dikemukakan oleh Ab Halim (2009: 3) (dlm Mat Taib 2008: 94-96).

Menurut Ab. Halim yang telah menjalankan kajian ke atas 30 pelajar yang mengikuti kursus bahasa Arab di Universiti Putra Malaysia (UPM), majoriti pelajar tersebut tidak dapat memahami

struktur ayat bahasa Arab dengan baik. Struktur ayat berkait rapat dengan ilmu sintaksis. Pandangan Ab. Halim (2009) disokong oleh kajian Nurul Huda et al. (2012: 12) yang membincangkan bahawa pengajaran dan pembelajaran dalam ilmu nahu (sintaksis) bahasa Arab berbeza dengan matapelajaran lain. Menurutnya, ilmu sintaksis Arab merupakan ilmu yang melibatkan kaedah yang cukup luas, kemahiran yang menyeluruh dan kefahaman yang mendalam.

Berdasarkan permasalahan kajian di atas, kajian terdahulu kebanyakannya melaporkan bahawa nahu atau sintaksis tidak banyak memberi kefahaman kepada pelajar. Oleh itu, kajian penyelidikan ini merujuk kajian Mat Taib Pa et al. (2006) yang mencadangkan beberapa dasar dalam pengajaran nahu Arab, iaitu, dengan memastikan para pelajar menguasai dan mahir dalam kaedah sintaksis. Menurutnya lagi, penekanan harus diberikan kepada bentuk/pola perkataan dan perbezaan-perbezaannya.

Di samping itu, Kamarul Shukri (2006: 99) menegaskan bahawa di antara aspek bahasa yang memainkan peranan sangat penting dalam membina peradaban yang unggul ialah ilmu sintaksis Arab. Menurutnya, sumbangan ilmu sintaksis ke atas kelahiran beberapa disiplin ilmu yang lain amat besar nilainya di dalam tamadun Islam serta menobatkan *al-Quran* sebagai sumber peradaban Islam.

Menurut Mohamad Helmi (1998: 3) gaya bahasa *al-tawkid* merupakan salah satu daripada topik penting dalam ilmu sintaksis bahasa Arab kerana pengungkapan berkait rapat dengan keadaan dan lingkungan pengujar. *Al-tawkid* juga merupakan salah satu gaya bahasa yang terdapat pada suatu pembinaan ayat. Che Pee (1991) mendapati antara masalah yang dihadapi oleh pelajar ialah kekurangan perbendaharaan kata dan tidak dapat membina struktur ayat dengan baik. Masalah ini perlu diatasi bagi membantu pelajar dalam menguasai proses membina ayat. Kajian Baharuddin (2003), mencadangkan agar gaya bahasa *al-tawkid* perlu digunakan dalam kehidupan seharian dan menjadikan gaya bahasa ini sebagai bahan penghayatan. Sebagai contoh menggunakan *inna* (إِنَّ) dalam percakapan. Cadangan ini amat baik sekiranya penutur memahami istilah *inna* bagi gaya bahasa *al-tawkid* dalam bahasa Melayu.

Merujuk pandangan Mohamad Helmi (1998: 225), ramai dalam kalangan pelajar yang menghafal tajuk (التوكيد), tetapi mereka tidak ada kemahiran dan pengetahuan mengenai penggunaan gaya bahasa ini. Kajian kontrastif *al-tawkid* ini disokong oleh kajian Azman Che Mat (2003) yang menyenaraikan partikel-partikel sendi dalam bahasa Melayu dan bahasa Arab seperti partikel *jarr*. Terdapat beberapa partikel Arab

yang dikategori dalam kata imbuhan yang membawa maksud pengukuhan seperti *من، في، الكاف، الباء،* Dalam konteks ini, partikel sendi dikira sebagai imbuhan dan tidak memberi sebarang keterangan lain kecuali untuk mengukuhkan makna yang dibawa oleh frasa atau ayat. Namun dalam bahasa Melayu kata nama genitif ini tidak menunjukkan kepada pengukuhan malah merujuk kepada nama tempat.

Menurut Azman (2003), terdapat beberapa kata sendi bahasa Arab yang hadir dalam frasa atau ayat sebagai unsur penguat. Secara sintaksis, fungsinya masih kekal sebagai pengubah fleksi. Kehadirannya menguatkan lagi makna yang telah wujud. Manakala kata sendi bahasa Melayu tidak mempunyai fungsi sedemikian. Tetapi terdapat beberapa kata yang menjadi unsur penguat di dalam ayat seperti sangat, amat, sungguh, betul-betul dan sebagainya (Azman 2003: 91). Berdasarkan beberapa kenyataan tadi, jelas terdapat perbezaan yang wujud antara kedua-dua bahasa (Arab-Melayu). Perbezaan ini merupakan salah satu perbezaan yang jelas kepada seseorang pelajar untuk memahami bahasa Arab.

Kajian Baharuddin (2003), Mohamad Helmi (1998), Tengku Nur 'Ashikin (2006) dan menganalisis gaya bahasa *al-tawkid* (التوكيد) dalam masing-masing surah *al-Nisa'*, Yasin dan surah *al-Baqarah*. Kajian Tengku Nur 'Ashikin (2006) hanya menumpukan gaya bahasa *al-tawkid* yang terdapat pada nahu sahaja. Kajian Baharuddin (2003) membincangkan partikel tambahan sahaja dalam kajiannya dan hanya terbatas (2003: 135). Justeru itu, kajian ini bukan sahaja memasukkan huruf *al-tawkid* dengan partikel malah memasukkan juga *al-tawkid* dengan pengulangan dan *al-tawkid* tanpa partikel.

Gaya bahasa *al-tawkid* bukan sahaja sebahagian daripada keunikan *qawa'id* atau tatabahasa Arab, malah pengimbuhan dan partikel juga boleh mengubah tujuan dan sasaran ujaran. Sebagai contoh, pengimbuhan dengan partikel tambahan (حروف الزائدة). Oleh yang demikian, bolehlah dikatakan bahawa gaya bahasa *al-tawkid* merupakan salah satu unsur penting dalam tatabahasa Arab.

Berdasarkan perbincangan di atas, maka timbul persoalan adakah terdapat persamaan dan perbezaan gaya bahasa *al-tawkid* antara bahasa Melayu dengan bahasa Arab dari sudut sintaksis? Hal ini kerana jika ada perbezaan, ia bakal menyukarkan pelajar dalam memahami gaya bahasa *al-tawkid*. Bagi memberi kefahaman yang jelas kepada gaya bahasa *al-tawkid*, maka kajian kontrastif ini penting dilakukan.

Menurut Wan Moharani & Muhammad Marwan (2008: 4), kajian kontrastif perlu dilakukan bagi menganalisis serta mengenal pasti persamaan

dan perbezaan antara kedua-dua bahasa tersebut. Kajian kontrastif *al-tawkid* ini dilakukan bukan sahaja dijangka dapat membantu para pelajar dalam memahami *al-tawkid* bahasa Arab, bahkan, ia juga mampu memberi kesan positif kepada masyarakat untuk memahami gaya bahasa *al-tawkid* yang terdapat di dalam al-Quran. Perbincangan yang bakal dijalankan ialah kajian kontrastif gaya bahasa *al-tawkid* antara bahasa Melayu dan bahasa Arab serta berlandaskan kepada teori analisis kontrastif iaitu teori Robert Lado (1957).

ANALISIS TINJAUAN LITERATUR

Isu mengenai permasalahan para pelajar dalam bidang nahu/sintaksis bahasa Arab banyak diperbincangkan oleh kajian terdahulu. Walaupun pelbagai strategi telah dijalankan termasuk penggubalan dan pemindaan ke atas buku teks, malah permasalahan mengenai pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab sering diutarakan oleh para pensyarah, para guru, ibu bapa dan pelajar. Kebanyakan para penyelidik mendapati isu permasalahan ini banyak tertumpu kepada aspek nahu bahasa Arab. Para pelajar keliru dengan konsep bahasa Arab yang rumit dan begitu kompleks berbanding dengan bahasa Melayu. Justeru itu, kajian kontrastif membantu para pelajar untuk memahami salah satu tatabahasa yang terdapat di dalam bahasa Arab iaitu *al-tawkid*. Melalui kajian kontrastif ini, para pelajar mampu mengenal pasti persamaan dan perbezaan yang terdapat di dalam gaya bahasa *al-tawkid* dalam bahasa Melayu dan bahasa Arab dari sudut sintaksis. Kajian kontrastif ini bukan sahaja membantu dalam aspek pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab, malah membantu ahli masyarakat memahami al-Quran dengan baik dan sempurna.

KESIMPULAN

Melalui kajian kontrastif *al-tawkid* ini, pelajar mampu mengenal pasti persamaan dan perbezaan yang terdapat antara bahasa Melayu dan bahasa Arab. Para pelajar dapat membina ayat menggunakan struktur sintaksis bahasa Arab dengan baik seterusnya kajian kontrastif ini akan memahamkan lagi para pelajar mengenai gaya bahasa *al-tawkid* dalam bahasa Arab. Perkembangan kajian kontrastif ini akan meningkatkan taraf pendidikan bahasa Arab di Malaysia serta mampu melahirkan pelajar Melayu yang hebat dalam bahasa Arab sama ada dari segi lisan mahupun tulisan. Pencapaian inilah yang

menjadi pemangkin dari kalangan pelajar untuk sentiasa bersaing dan meningkatkan hasil pencapaian mereka dalam bidang akademik. Seterusnya pelajar merasakan bahasa Arab amat mudah dikuasai dan yang paling penting ialah pelajar mampu menguasai bacaan al-Quran serta memahami setiap ayat yang terdapat di dalam al-Quran.

RUJUKAN

- Azman Che Mat. 2003. Kata sendi nama bahasa Arab dan bahasa Melayu: satu kajian perbandingan dari aspek tugas. Disertasi Sarjana, Jabatan Pengajian Arab dan Tamadun Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Baharuddin Abdullah. 2003. Penggunaan huruf *al-Tawkid* dalam surah Yasin: satu analisis nahu Arab. Disertasi Sarjana, Fakulti Bahasa dan Linguistik, Universiti Malaya.
- Baharom Mohamad & Iliyas Hashim. 2010. *Gaya Pengajaran dan Pembelajaran*. Batu Caves: PTS Profesional Publishing Sdn.Bhd.
- al-Futuh, Muhammad Hayn. 1995. *Al-Tawkid fi al-Qur'an al-Karim*. Bayrut: Maktabah Lubnan.
- Kamarul Shukri Mat Teh. 2010. *Perkembangan Awal Nahu Arab*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Kamarul Shukri Mat Teh & Mohamed Amin Embi. 2010. *Strategi Pembelajaran Bahasa*. Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.
- Kamarulzaman Abd. Ghani & Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff. 2000. Pengaruh bahasa Melayu ke atas penguasaan sebutan bahasa Arab dan kemahiran tilawah al-Qur'an. *Jurnal Alam dan Tamadun Melayu* 18 (7): 20-30.
- Maimun Aqsha Lubis. 1997. Satu perbandingan kesan tiga kaedah pengajaran bahasa Arab terhadap pencapaian kemahiran bahasa di Pusat Matrikulasi Universiti Islam Antarabangsa. Tesis Dr. Fal, Pendidikan Bahasa Arab, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mohamad Helmi Sofi. 1998. Gaya bahasa *al-Tawkid* dalam surah al-Qur'an: satu analisis dalam surah al-Baqarah. Disertasi Sarjana, Fakulti Bahasa dan Linguistik, Universiti Malaya.
- Mohd Zaini bin Sejo. 2012. Persidangan kebangsaan Pengajaran Bahasa Arab 2012 (PKEBAR'12). Mohd Shukari Hamzah, Khazri Osman, Moktar Hussain, Suhaila Zailani @ Hj. Ahmad, Salamiah Ab. Ghani, Hakim Zainal & Zainuddin Ismail (pnyt.). Anjuran Unit Bahasa Arab, Fakulti Pengajian Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Al-Muslim Mustapa & Zamri Arifin. 2012. Persidangan kebangsaan Pengajaran Bahasa Arab 2012 (PKEBAR'12). Mohd Shukari Hamzah, Khazri Osman, Moktar Hussain, Suhaila Zailani @ Hj. Ahmad, Salamiah Ab. Ghani, Hakim Zainal & Zainuddin Ismail (pnyt.). Anjuran Unit Bahasa Arab, Fakulti Pengajian Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia.

- Naimah Abdullah. 2010. Analisis perbandingan bahasa sebagai strategi pengajaran yang berkesan. Dlm. *Pengajaran Bahasa Arab*, disunting oleh Che Radiah Mezah, 1-11. Serdang: Penerbit Universiti Putra Malaysia.
- Rashidi Azizan & Abdul Razak Habib. 1998. *Pengajaran dalam Bilik Darjah Kaedah dan Strategi*. Kajang: Masa Enterprise.
- Robert Lado. 1957. *Linguistics Across Cultures*. America: United States.
- Robert Lado. 1980. *Mengajar Bahasa Suatu Pendekatan Saintifik*. Terj. Abdullah Hassan. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Tengku Nur 'Ashikin Ku Mat. 2006. Gaya bahasa al-Tawkid fi al-Lughah al-Arabiyyah wa Tatbiqih Fi Surah al-Nisa'. Tesis Sarjana, Jabatan Bahasa dan Kesusasteraan Arab, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Wan Moharani Mohamad. 2003. Subjek dan Predikat: satu kajian bandingan antara bahasa Arab dan bahasa Melayu. Disertasi Sarjana, Fakulti Pengajian Arab dan Tamadun Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Zainur Rijal Abdul Razak & Rosni Samah. 2007. *Kesan Bahasa Arab dalam Peradaban Melayu di Malaysia*. Nilai: Universiti Sains Islam Malaysia.
- Siti Khatijah Mat Rashid
*Hakim Zainal
Jabatan Pengajian Arab dan Tamadun Islam
Fakulti Pengajian Islam
Universiti Kebangsaan Malaysia
43600 UKM Bangi
Selangor D.E.
MALKAYSIA

*haza@ukm.my

